

LITHUANIAN / LITUANIEN / LITUANO A1

Higher Level / Niveau Supérieur (Option Forte) / Nivel Superior

Thursday 13 May 1999 (afternoon)/Jeudi 13 mai 1999 (après-midi)/Jueves 13 de mayo de 1999 (tarde)

Paper / Épreuve / Prueba 1

4h

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

Do NOT open this examination paper until instructed to do so.

This paper consists of two sections, Section A and Section B.

Answer BOTH Section A AND Section B.

Section A: Write a commentary on ONE passage.

Section B: Answer ONE essay question. Refer mainly to works studied in Part 3 (Groups of Works); references to other works are permissible but must not form the main body of your answer.

INSTRUCTIONS DESTINÉES AUX CANDIDATS

NE PAS OUVRIR cette épreuve avant d'y être autorisé.

Cette épreuve comporte deux sections, la Section A et la Section B.

Répondre ET à la Section A ET à la Section B. --

Section A: Écrire un commentaire sur UN passage.

Section B: Traiter UN sujet de composition. Se référer principalement aux œuvres étudiées dans la troisième partie (Groupes d'œuvres); les références à d'autres œuvres sont permises mais ne doivent pas constituer l'essentiel de la réponse.

INSTRUCCIONES PARA LOS CANDIDATOS

NO ABRA esta prueba hasta que se lo autoricen.

En esta prueba hay dos secciones: la Sección A y la Sección B.

Conteste las dos secciones, A y B.

Sección A: Escriba un comentario sobre UNO de los fragmentos.

Sección B: Elija UN tema de redacción. Su respuesta debe centrarse principalmente en las obras estudiadas para la Parte 3 (Grupos de obras); se permiten referencias a otras obras siempre que no formen la parte principal de la respuesta.

A DALIS

Išanalizuokite vieną iš pateiktųjų tekstų:

1(a)

Kai atsistojo prie lovos, pajuto, kad sukasi galva. Matyt, nuo ilgo gulėjimo. Padai jautė pušinių lentų vėsa, ir jis tyčia ilgai nesiavė, norėdamas, kad kartu su vėsa į kūną išlietų daugiau stiprybės. Valgė vienas, kai sūnus su marčia išėjo į darbą. Apsirengė, paskui ilgai ieškojo žvakės. „Turi būti žvakė – giliai nenukišo, – jie žino, kad gali prireikti – kiekvieną valandą.“ Rado ją stalčiuje prie sulankstytų vinių ir senų galastuvų. Suvyniojo į laikraštį ir įsikišo kišenėn. Skiedryne susirado lazda. Pamažu tolo ganyklų link – už jųėjo vieškelis. Ant kalnelio atsisuko. Jo namai, jo klevai dunksojo miglose, ir jam suspaudė širdį, lyg visiems laikams iš čia išeitų. Paskui sodyba išnyko, o tuščiuose laukuose glūdėjo kažkas platus ir geras; pagaliau 5 10 15 20 25 30 35

tų laukų nė nesimatė, vien pilkšvos miglos, bet vis tiek jis žinojo, kur po jomis guli dirvos, akmenys, daubos, krūmokšniai, kur vingiuoja palaukių takai ir keliukai. Pasaulis pasidarė iki graudumo mažas, rodos, jį galėtum suimti į delnus ir neštis kartu su miglomis ir su medžiais, lydymas to keisto graudulio, – keisto graudulio ir neramumo. Vieškeliu važiavo sunkvežimiai, jį pavėžėjo iki pat miestelio. Jisėjo gatvele, sunkiai remdamasis į savo alksninę lazda. Vėlinių rytą miestelyje buvo daug žmonių, o jisėjo priešais; kai pro ūkanas suskambėjo varpas (kaip keistai skamba varpai pro ūkanas!..), jis jau buvo už miestelio, ir jau kitame vieškelyje dūlavo jo pavargusi sulenkta nugara. Už miestelio prasidėjo kalvos. Stačiose kaip riešukučios pakalnėse miglos buvo labai tirštos, jam sudrėko veidas, ir antakiuose kabėjo drumzlini lašai. Čia buvo senos žvyrdubės, šalia jų augo vienas kitas šermukšmis. Jis stabtelėjo, norėdamas įžiūrėti raudonas uogas. Kam jam reikėjo tų uogų, jis nė pats nežinojo, pagaliau jis nieko ir nežiūrėjo. Gal miglos buvo per tirštos, gal ašarojo akys, o gal jau viską buvo nulesę paukščiai. Jis tyliai atsiduso ir vėl pasigrįžo į kelią. Už tų žvyrdubių – pakalnė, pakalnėje – mažitis upeliukas. Upeliukas prasideda čia visai netoli, pelkėse, o toliau virsta didele ir gražia upe, kuri tviskėdama teka per pievas, neskubėdama ražosi vingiuose kaip jaunas žmogus, vasaros rytą anksti išėjęs į kiemą. Upės taip pat gali būti jaunos. „Ir niekas negali jų...“ Ši mintis aštriai dūrė širdį, jis stabtelėjo, tankiai alsuodamas, ir, pakišęs ranką po kailiniais, ėmė glostyti krūtine, kaip kažkada glostydavo baukščius ir virpančius arklius. Įsikibęs į tilto turėklus, žiūrėjo virš krūmų. Jis žinojo, kad netoli kelio auga juodai žalia eglė. Dar toliau, tokių eglių jau daugiau, bet čia, šalia žvyrdubių, ji viena. Prie jos guli margi akmenys. Pro krūmus jis nematė tų akmenų, bet tikėjosi išvysti dunksantį eglės bokštą. Perėjo tiltą ir pasuko pačiu paupiu. Čia buvo pasėti rugiai, jis nenorėjo jų mindyti. Priėjęs pamatė tuos akmenis. Tada jis pakėlė akis į eglės viršūnę. Ji nepasirodė jam aukštesnė, negu tada, kai buvo čia paskutinį sykį. Seni akmenys, seni medžiai, seni žmonės, – jie mažai besikeičia ir susitikę be vargo atpažįsta vieni kitus. Jis prisėdo ant mažesniojo akmens, atsargiai apėjęs didįjį, tik dabar pajuto, kaip virpa rankų ir kojų gyslos. Nusiėmė kepurę ir pasidėjo sau ant kelių. „Štai, sūnau, ir atėjau pas tave, štai ir atėjau...“ Jis žiūrėjo į didįjį akmenį, akmuo buvo šlapias ir

- 40 apibiręs skujomis. Jis sunkiai alsavo ir nieko negalėjo galvoti. Sėdėjo šitaip, kažko klausydamasis, bet klausytis nebuvo ko, – ir paupiuose, ir ant kelio, ir žvyroduobėse nesigirdėjo jokio garso. Išsiėmė žvakę, uždegė ir palašino ant akmens. Nebuvo jokio vėjo, blyški liepsnelė pakrypo į šoną ir degė. Staiga suūžė ant kelio mašina, ir jis, ištiesęs ranką, apgaubė liepsnelę delnu, lyg užesys būtų galėjęs ją užgesinti. Jis net
- 45 girdėjo, kaip po mašinos ratais subildėjo atšokusios lentos, širdis ėmė daužytis kaip paklaikusi. Užesys tolo ir nutolo. Garsų daugiau nebebuvo, tačiau baimė liko. Akyse sušmėkščiojo kažkokie vaizdai, jie šokčiojo, perbėginėjo, slėpėsi vienas už kito. Jam pasirodė, kad liepsnelė pradėjo blaškytis į visas puses, lyg staiga būtų pakilęs vėjas, ji ėmė didėti, plėstis, stiebtis į viršų, kol tapo didelė kaip eglė, po kuria sėdėjo. Jam
- 50 pasidarė baisiai karšta prie tos didžiulės plazdančios ugnies, jis norėjo ištiesti į priekį delnus ir užstoti jais nuo karščio akis...

Kai jį surado, dar nebuvo iškritęs pirmasis sniegas. Šalia mėtėsi žvakigalis, nudegęs iki pusės. Ir niekas negalėjo suprasti, ko reikėjo seniui Vėlinių dieną prie žvyroduobių.

Romualdas Granauskas. Vėlinės (1969)

1(b)

KARALIAUS ŠUO

Numirė karaliaus šuo – šunelis geras,
Geriausias iš šunų...
Ir sušaukė karalius visą dvarą
Ant šunio šermenų.

5 Markizai, freilinos, baronai, grafai
Ir daug kareivių, daug tarnų
Karaliui meilinos pas šunio kapą,
Geriausio iš šunų...

10 Karaliui ašara nukrito ant to kapo,
Geriausio iš šunų –
Nukrito freilinių, markizų, grafų,
Baronų ir tarnų...

O juokdarys tik juokino karalių: –
Turi, karaliau, daug šunų,
15 Bet kur tu rasi kitą tokį pat šunelį,
Geriausią iš šunų?

Užsirūstino karalius ir jo visas dvaras –
Iš tiek dvariškių, tiek tarnų!..
Pakorė juokdarį, kad šmeižė šunį gerą,
20 Geriausią iš šunų...

Jonas Aistis. Eilėraščiai (1932)

B DALIS

Parašykite rašinį, pasirinkę VIENA iš žemiau pateiktų temų. Atsakydami turite remtis mažiausiai dviem studijuotais kūriniais iš trečiojo Jūsų programos skyriaus. Galite pasitelkti ir kitus kūrinius, tačiau jų analizė negali būti atsakymo pagrindas.

2. „Žmogaus gyvenime komedija ir tragedija būna neišardomai susipynusios“. Ar tai būdinga Jūsų studijuotuose kūrinuose aprašytiems gyvenimams?
3. „Bet kuriame romane veikėjų paveikslai ir tarpusavio santykiai yra svarbesni už siužetą“. Ar sutinkate su šiuo teiginiu?
4. Išanalizuokite Jūsų studijuotų kūrinių konfliktus ir jų prasmę.
5. Palyginkite, kaip Jūsų studijuotuose kūrinuose vaizduojami „svetimieji“ (pavyzdžiui, užsieniečiai, nepažįstamieji, pašaliečiai, nepritapėliai, tremtiniai, neprisitaikėliai). Koks jų vaidmuo kūrinyje?
6. Įžvelkite ir aptarkite herojiškumo sampratą Jūsų studijuotuose kūrinuose. Kaip ir su koku santykiu autoriai tą herojiškumą perteikia?